

Мовлення молоді як лінгвістичний феномен

У сучасному українському мовознавстві сьогодні особливу зацікавленість викликають питання розвитку соціальних діалектів мови, стилістики та культури мовлення. Це зумовлено стрімкими змінами, що відбуваються в житті людини, а також їхніми відображеннями у функціонуванні мови. Основні завдання дослідників української мови полягають у встановленні нових явищ, фіксуєючи ці тенденції та відповідно оцінюючи цей феномен.

Суспільні відносини стрімко набувають нових форм, що значною мірою відображається на молоді – досить перспективній верстві суспільства у соціальному плані, мовна компетенція та мовленнєва поведінка якої визначає вектор розвитку й інших соціальних підсистем мови, зокрема розмовному мовленні та літературної мови. Повсякденною мовою спілкування юнацтва є молодіжний сленг, що своєрідно демонструє їхній рівень розвитку, смаків, інтересів і потреб. Найбільш відкрите до трансформацій і впливу – мовлення студентської та курсантської молоді, яке активно відбиває зміни у суспільному житті країни, пов'язані із соціально-економічними, політичними реформами в державі.

Актуальність цього дослідження полягає у тому, що численні наукові розвідки молодіжного мовлення, проведені на матеріалі різних мов із позицій мовознавства чи соціолінгвістики вітчизняними та зарубіжними дослідниками (Л. Мацько, С. Єрмоленко, В. Радчук, Л. Ставицька, С. Пиркало, О. Земська, О. Єрмакова та ін.), довели, що, незважаючи на виявлені загальні закономірності та специфічні національні особливості мовлення молоді як лексичної підсистеми, цей феномен потребує подальшого вивчення. Саме у мовленні

молодого покоління накопичуються зміни та зароджуються процеси, котрі характеризують мовну ситуацію у різний період розвитку суспільства. Сьогодні молоді люди інтенсивно послуговуються арготизмами, жаргонізмами та сленгізмами у розмовній мові, що призводить до активної інфільтрації такою лексикою літературної мови та появи різноманітних функцій у комунікативному процесі.

У визначенні вікових меж молоді існують різні аспекти. Так, у соціологічному словнику (за редакцією Є. Біленького та М. Козловця) термін «молодь» інтерпретується у двох вимірах: як широка сукупність групових спільнот, яка утворюється на основі вікових ознак і пов'язаних із ними основних видів діяльності, а також як соціально-демографічна група, котра виділяється на основі зумовлених віком особливостей соціального становища молодих людей, їх місця в соціальній структурі суспільства, специфічних інтересів і цінностей. [1, С. 153]. Деякі вчені встановлюють межу від 6 до 35 років соціальної групи молоді, що є досить широким діапазоном визначення однорідних характеристик, оскільки містить початкову, середню, вищу освіту та початок трудової діяльності. У такий спосіб відбувається збіг різноманітних соціальних статусів, а, відповідно, й норм комунікативної поведінки.

Сучасна молодь сьогодні багато часу проводить в інтернеті, швидко орієнтуючись в опануванні новими стереотипами поведінки та новим способом життя в інформаційному суспільстві, замінюючи реальне спілкування з однолітками на контактування у соціальних мережах, чатах і різноманітних комп'ютерних іграх. Це зумовлено тим, що віртуальне спілкування може бути анонімним, що дозволяє легко знайти однодумців, а в живому спілкуванні підлітки почувають себе більш стриманими, а подекуди й зовсім не впускають нікого у свій світ. Постійне перебування у гаджетах істотно знижує фізичний, психічний, культурний рівень розвитку сучасного юнацтва.

Можна стверджувати, що мовлення молоді відображає нестійкий мовно-культурний стан суспільства, який балансує на межі літературної мови та сленгу. У сучасному суспільстві знижений стиль мовлення, який порушує мовні норми

та норми мовленнєвого етикету, стає особливістю не лише повсякденного спілкування, адже дедалі частіше його можна почути в інтернеті, на телебаченні та радіо. Молодь як соціальна група завжди намагається протиставити себе світу дорослих, реалізуючи такий протест через своє мовлення, що зумовлює у спілкуванні появу обценної лексики, жаргонізмів, арготизмів, сленгізмів.

Слід зазначити, що молодь сьогодні послуговується не лише зниженою лексикою у своєму спілкуванні, а й активно утворює неологізми, фразеологізми, у грайливій формі переосмислює існуючі в мові лексеми та вправно застосовує запозичення з різних мов. Сленгові слова у комунікації юнацтва здебільшого виконують експресивну й оцінну функції, а також репрезентують вплив соціального середовища на формування мовної картини світу у молодого покоління. Кожна із цих складових має свою сферу вжитку: *дедлайн* – безпосереднє запозичення, *юзер* – жаргон комп'ютерників, *вписка* – жаргон хіпі, *нічосі* – скорочено від «нічого собі». В іронічному сенсі переосмислюються запозичення з літературної мови – *мені фіолетово, по барабану, мені це все паралельно*.

Таким чином, новий вектор функціонування мови створює зміни в мовленні молоді на всіх рівнях, виявляючи вживання зниженої лексики чи просторіччя, появу значної кількості граматичних помилок як в усному, так і в писемному мовленні, а також запозичення та переосмислення вже існуючих у мові лексем.

Література:

1. Біленький Є. А., Козловець М. А. Словник соціологічних термінів і понять. Київ: Кондор, 2006 – 372 с.
2. Єрмоленко С. Я. Вивчення жаргонізмів. Українська мова та література. 2004. № 38. С. 11–13.
3. Мацько Л. І. Мова – інтелектуальний портрет народу: ненормована лексика. Дивослово. 2004. № 9. С. 3–6.
4. Радчук В. Д. Сленг – це виклик рутині Віче. 2007. № 21–27. С. 54–55.
5. Сіріньок К. Г. Молодіжний сленг як складова загальномовної культури нації. Українська мова та література в школі. 2005. № 5. С. 69–70.
6. Ставицька Л. О. Про взаємодію жаргону і сленгу. Українська мова та література. 2000. № 15. С. 7–8.